



пептръ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 31.

Luni, 29. Julie

1846.

D I C K Ѣ P C.

Зіс къ прілеца деремоніи дпърдиреі премііор де Г. Мънтеанъ. Професор ші инспектор ла семінаръла сф. епіскопіи Рѣм-нікѣ. 30. Іunie 184⁵/₆.

Ч. Адънаре.

Адъндъвъ ка съ асістаді ла деремоніа дпърдиреі премііор ші, пекът се ва пѣтеа дпн о скъртъ ексамінаре, съ въ дпкредпндаді дп персоанъ де споръла че аѣ фѣкѣт ла дпвѣдътера кѣвѣнтѣлѣ лѣі Дѣмнезеѣ ачеці тінері че сът кіемаці съ фіе одатъ дпвѣдъторіи ші апъръторіи реліціи пърпндіор пострі; — съ кѣзѣне, съ вотезе пе копіи ші неподіи Дѣмнеа-воастръ: сокотеск съ фіе ла локѣла съѣ а дпчепе ачеастъ ексамінаре ші деремоніе кѣ зп скърт дпкѣрс асѣпра леціи саѣ реліціи, кѣ атѣт маі вѣртос кѣ кѣт пѣтъръла лѣптъторімор ші хѣлторімор де леце, дпн непорочіре! крѣде ші дптре поі дппропорціе кѣ дпгіндеаа знеі лімѣ, ка дп каре пічі дптръзна пѣ с'аѣ скріс атѣтеа влестете дппотрѣва леціи ші а слѣжторі-мор еі.

„Ва вені о време, скрісе сф. Павел кѣтре Тіт, ва вені о време кѣнд оаменіи дпвѣдътера чеа съпѣтоасъ (а леціи Хрі-

тіане) пѣ о вор прііті, чі дѣпре пофтеле лор дпші вор алеце лорѣші дпвѣдъторі; дела адевър азѣла дпші вор дптоарче ші ла васпе (лѣтеці) се вор плева“ (Кап. 4. стіх. 3—4.) Времеа ачеаста про-рочітъ де апостола неатъріор, паре къ а сосіт. Адевърѣла дпвечі а фост дп лѣптъ кѣ мпчѣзна. Діаволѣла, врѣжмашѣла лѣмпіи, тот д'азпа а рідікат фіі аі дптѣперекѣлѣі ка съ лѣпте реліціеа. Дпсѣ чіне ар пѣтеа пѣтѣра кѣрділе пліне де імпіетате че с'аѣ дпвѣдѣт ка пісіпѣла дп зімеле поастре дптр'о лімѣв фоарте дпвѣрдішатъ? Те-статентѣла векіѣ ші поз, пророчіи, еван-гелістіи, апостолиі сът дппрошкаді дп ачесте кѣрді ші лімѣв кѣ пороіѣ; дпсѣші тѣлѣтѣторѣла, фііѣла лѣі Дѣмнезеѣ, ачест модел ал моделѣрімор де вѣртѣте ші не-віновѣдіе, п'а рѣмас врдат. Ар пѣтеа чінева съ зікъ кѣ зп леіон дптрег де де-моні а ешіт дпн тартар ка съ зрле дп-потрѣва черѣлѣі! Кѣ тоате кѣ ачесте кѣрді але дптѣперекѣлѣі вертѣеск де імпіетате ші-дпсѣрѣнаре, де гроасъ пѣдпндѣ ші реа крѣдпндѣ; дпсѣ се чітеск кѣ лѣ-коміе де тѣлді дпн поі, маі кѣ сеамъ де тінерімеа че се рідікъ акѣм — де пѣдеж-деа ші віиторѣла паціи ші ал патріи: дп време че кѣрділе дптрѣ каре се копрпнде

сѣдпта релігіе, пентрѣ каре стрѣшоші пострії аѣ вѣрсат атъта сѣдце, аѣ сѣверит атътеа гоане де чеї де алтъ леце дѣприн прецітр шї аѣ жертоит атътеа интересе лѣмедї — ка съ неѣ пѣстрезе — се леа педѣ шї се диспедтеск кѣ сѣчїтѣрї де пас. Есте модѣ а ворвї дѣмпотрїва леці шї а преодїлор. Апої шїдї кѣтѣ пѣтере аре мода асѣпра оаменїлор. Аргѣментеле челе маї петѣгѣдѣте сѣлт тот дѣзна фаштеле. Спре а доведї кѣт сѣ дѣтїнс їррелїгіеа шї пѣ зртеле ачедїа їмторалїтатеа, ам пѣтеа адѣче аргѣменте де ачеастѣ патѣрѣ; ле тѣчет дѣсѣ, ка се пѣ оїм рѣѣ дѣделешї.

Кѣнд некредїношїї ар пѣстра пѣмаї пентрѣ сїне некредїнда шї роаделе еї; кѣнд еї пѣ сѣр черка а дѣпѣртѣшїї їррелїгіеа шї їмторалїтатеа шї аалтора; ам тѣчеа шї і ам лѣса дѣ оѣнда прооропѣдела Пс. 73. Дѣсѣ деврете че некредїношїї вор сѣ тѣрѣтѣре пачеа шї ферїчїреа че кредїношїї о аѣлѣ дѣ леце: дѣчеаа есте вїне сѣ дескоперїт прїчїнїле че порпеск не некредїношїї а вѣрфї дѣмпотрїва тот че кредїнѣл креде сѣдпт шї де маре кѣвїндѣ, ка, кѣпоскѣнд їсворѣл, сѣ пѣтем аї прецї прежѣт мерїтѣ оїнд кѣ дїн їсвор тѣрѣтѣре апѣ лїмпедѣ пѣ ва ешї нїчї одатѣ.

Дѣтѣа прїчїнѣ саѣ їсвор дїн каре се варсѣ хѣле дѣмпотрїва релїгїї есте о шѣндрїе рѣѣ-калѣлатѣ. Ынї кред кѣ, факѣ вор хѣлї дѣмпотрїва леці шї вор ватѣжѣкорї сѣптеле дѣтокѣпїрї шї обїчеїзрї але вїсерїчїї, довѣдеск дѣнаїтѣеа оаменїлор реїнѣтагїе де фїлософї — де дѣлѣдѣгїї. Дар се пѣ не амѣцїт. Фїлософїа чеа адевѣратѣ нїчї одатѣ пѣа лѣнѣдат ре-

лїгїа. Фїлософїї чеї адевѣрацї аѣ фост тот дѣзна шї релїгїошїї. Дѣтѣре о тїе че ам пѣтеа адѣче де пїлдѣ чїтѣлѣ пѣмаї не вестїтѣл Неѣтѣон. Ачестеа де кѣте орї пропѣгїа пѣтеле лѣї Дѣмнезеѣ, де атътеа орї дѣшї скотеа кечѣла дїн кап. Ашадар хѣлїторѣл де релїгіе пѣ фїлософ мерїтѣ а се пѣтї, чї маї вѣртѣс їсе потрївеск пѣвїптеле прорѣкѣлї ачестеа, „Дїсаѣ чел пѣвѣн дѣтрѣ їнїма са пѣ есте Дѣмнезеѣ“. Пс. 13.

Адоа прїчїнѣ есте стрїкѣчїзнеа їнїмїї. Леціле оменешїї педепесек крїма пѣмаї кѣнд се доведѣде; релїгїа дѣсѣ педепесїе кѣ тѣнѣде вѣчїнїче шї крїма саз пѣкатѣл че пѣа ешїт ла лѣмїнѣ. Дрепт ачееа оаменїї ачедїа спре а депѣрта дела сїне дрептеле амерїндѣрї че ле фаче релїгїа шї спре а шї лїнїдї кѣцетѣл, стрїгѣ дѣ потрїва релїгїї шї а догмелор еї, кѣчї еа пѣне фѣлѣ патїмїлор лор. Дѣшїї кѣнд ар пѣтеа ар десѣїнда релїгїа дѣне пѣтѣлѣт, пентрѣ ка сѣ поатѣ сѣвѣршїї, пѣтѣстрадї, фѣрѣделенї декѣте орї еї вор сокотї кѣ крїтеле лор пѣ се ворї вѣдї шї прїн зрмаре вор рѣтѣлѣеа пѣпедепесїе де леціле чївїле. Кредедї дар кѣ тоцї кѣцї ворѣеск шї хѣлеск дѣмпотрїва леці шї а слѣжїторїлор еї сѣлт нїде оаменї рѣї, прїмѣжїошїї согїетѣдї шї де о ївїнѣтѣ фѣарте стрїкатѣ, ка карїї, фереасѣ Дѣмнезеѣ! сѣ пѣ оїе нїчї вѣрѣвгїї, нїчї пѣвестеле, нїчї копїї, нїчї прїетенїї, нїчї слѣрїле Дѣмнеаваострѣ! Еї рѣѣ фрагїлор сѣї оаменї пѣмаї атѣчї пѣ вор фаче, кѣнд пѣ вор пѣтеа!

Атреїа шї чеа маї де кѣпѣтенїе прїчїнѣ есте пѣдїїнда де релїгіе. Ошїла ашїа есте фѣлѣт ка чеаа че пѣ кѣпѣтѣ

се не поатъ прецѣи. Тинеріи пострѣи дн-вацъ тѣлѣ; дар къдѣ сѣот каріи кѣпоок реліція? чеі маі тѣлді не шіс пічі элементеле еі. Ші ачѣаста тот аша ва фі кътъ времѣ невом дѣнеа де сѣстема де а да копѣлор едѣкаціе авасъ прѣн дн-вѣдѣторі каріи не кѣпоок реліція поасръ, іар не дн школі пѣвлѣче. Реліція есте о адѣнчѣме де днделѣнчѣне дѣмнезеаскъ. Еа есте пѣскѣтъ одатъ къ отѣл, ші ва фі кътъ ва дѣнеа неатѣл оменескъ. Кѣ кътъ стѣдіазъ чѣнева маі тѣлѣ тѣтеліле еі, къ атѣт ле аѣлъ маі соліде. Аша дар трѣ-вѣе сѣ стѣдіезѣ чѣнева тѣлѣт реліція, пѣлъ сѣ кѣпоаскъ неапѣрата еі трѣвѣнцѣ ші вѣнеле че а фѣкѣт неатѣлѣі оменескъ. Дар апоі хѣлиторіи вострѣи не шіі аѣ лѣват асѣ-тенеа остенеалъ; чі еі ворѣескъ дѣн азѣте ші не ворѣеле алтора днпотрѣва реліціи, къ аша е мода. Че шііѣ деспре реліціе, аѣ кѣлес дѣн кѣрдѣле врѣжташѣлор реліціоі, атѣта шііѣ еі деспре реліціе, кътъ ші деспре орѣднѣтѣ саѣ дѣстѣнаціа отѣлѣі.

Отѣл не есте зп прѣдѣкт ал днѣтѣм-пѣлрѣіи кѣтм вор некредѣнчѣшѣі, чі есте не пѣтѣлѣт ванд'оперѣ а шарѣлѣи мѣдѣр. Отѣл в'а фост дѣстѣнат а трѣі ізолат ка о вѣтъ сѣлѣватѣкъ, чі е днѣвѣдерат пѣскѣтъ непѣтрѣ соціетате; дар о соціетате фѣръ леці е къ непѣтѣнцѣ; дар історіа не дн-вацъ къ тоді леціиторіи аѣ днѣтѣмеіат ле-ціле лор не реліціе, фѣръ де каре леціле сѣлѣт фѣръ вазъ: непѣтрѣ ачѣеа а зѣс ші Пѣлтарх „Маі лесне ва зѣді чѣневаші о четате дн аер, дѣкът о соціетате фѣръ реліціе. Кѣтре ачѣстеа есперіенѣа не дн-вацъ къ отѣл фѣръ реліціе, пѣдѣн с'ар деосеві де вѣте: аша сѣлѣт сѣлѣватѣчѣі че аѣ гѣсѣт рѣтъчѣнд прѣн пѣдѣрѣі, аша сѣлѣт

днѣкъ доѣ касте дн India каре вѣдѣескъ ка вѣтеле ші ка ачѣстеа, зѣк, се днпрѣзѣт фѣръ деосевіре де тѣтѣ ші де тѣтѣ, де фратѣ ші де сор. Кѣтм, ма старѣа ачѣаста вор сѣ не скоацъ хѣлиторіи де реліціе?! Дѣчѣ Дѣмнезеѣ кънд а фѣкѣт не ом дѣл-дѣі інѣтѣнѣл соціал а трѣвѣт сѣі деа ші реліція. — Сѣ не днѣделѣцѣм: Дѣмнезеѣ, фѣкѣнд не ом, дакъ 'іа дат мѣнте ші дн-делѣцѣро на сѣ деосевіаскъ днѣтре ал мѣѣ ші ал тѣѣ, днѣтре вѣне ші рѣѣ; дакъ і а дат о вѣе апѣлекѣре де а 'ші къѣта вѣнеле сѣѣ, ші тот деодатъ трѣвѣнѣа де а вѣ-дѣі дн соціетате: фѣръ днѣоціалъ Дѣмне-зеѣ а врѣт ка отѣл сѣ'ші кѣѣте інѣтерескъ сѣѣ фѣръ днѣсѣ а вѣтъѣма вѣнеле копоаѣ-нѣлор сѣі, къчѣі адмѣнѣтрѣлеа Дѣмнезеѣ ар фі врѣт ка че къ непѣтѣнцѣ; ар фі врѣт ка отѣл сѣ вѣдѣвѣаскъ дн соціетате фѣръ ка сѣ фі врѣт ка отѣл сѣ фѣкъ чѣеа че есте неапѣрат спре а форма соціетатеа. Дар, ка воіа саѣ леѣеа ачѣаста а лѣі Дѣм-незеѣ, прѣн каре отѣл се опрѣѣѣе де а 'ші къѣта інѣтерескъ сѣѣ къ паѣѣѣва ко-фрацілор сѣі, сѣ се поатъ пѣзі ші прѣн тр'ѣнѣса соціетатеа сѣ се поатъ дѣнеа, Дѣм-незеѣ трѣвѣіа сѣ пѣіе ші зп днѣдема, ші 'а а пѣс ашезѣнд платъ ѣелор че о вор днѣдѣліні ші пѣдеансѣ ѣелор че о вор кълѣа де фѣцѣ саѣ днѣтр'ѣскѣнс.

Кѣ реліція поасѣръ, саѣ кѣвоцінѣа че о авѣм деспре Дѣмнезеѣ ші деспре вѣпѣл къ ка-ре воіенѣе сѣ фіе днѣкѣнат ші сѣлѣвѣт, есте дѣла Дѣмнезеѣ, аѣлъ чѣневаші стѣдѣінд історіа не-атѣлѣі оменескъ ші сѣінѣтелескрѣпѣтѣрѣі. Моѣѣ-тѣнѣтеле історіи профане дн копѣгѣлѣсѣіре къ аѣіографіи не аратъ къ днѣтѣіа реліціе а поѣб-рѣелор веки а фост моноѣтеісѣтѣл; дар къ не не-сѣндѣте вѣтѣнд tradіціа маі тоате аѣ къѣѣт дн

політеїзм. Din сф. скриптуръ взпоащемъ о легьтъръ, дичепънд дела фачере, се цине не дитрерзптъ дитре Христіанізм ші лецеа протопъринділор ші а врташілор лор а патриаршілор. — Dъmnezeѣ, ісворъл а тоатъ диделепчівнеа, асеменеа ачелві татъ диделент каре пѣ дѣ зпві копіл дивьдътѣра че се кѣвине зпві жпне де чінчі спрезече ані, пічі ачествіа чеаа че с'ар потриві матърітѣді зпві вѣрват, дескоперіндъсе протопъринділор ші патриаршілор, ле а дат о леце патъралъ дестипатъ а дитемеіа соціетатеа domestікѣ фамиліаръ. Ле дескопере къ ел зпѣл есте фѣкьторъл черзлві ші ал пѣмдѣтлѣі, ші дп парте ал отълві фѣкьт дѣпре асемепареа лві; къ ел къртѣеде тоате прін пропіа са; къ педепседе пѣкатъ ші рѣсплътеде къ віне фапта вѣпъ; — аратъ към воіеде се фіе дпкінат ші слъвіт сфіндінд зіоа а шаптеа спре слъжва са. — Дѣпъ кътева веакърі, дела фачѣре неамѣл оменеск дитмълдіндъсе, деосевітеле семіндіі адѣпандъсе дп трѣп де падіе, челе маі тѣлте попоаре зпжнд догмеле прінчипале але релідіі прімітіве ші къжнд дп політеїзм, дпкът ідололатріа се стрекрасе ші дп патріа ші фамиліа лві Авраам: Dъmnezeѣ се дескопері прін Моісі евреїлор ші, дитърінд догмеле ші леціле патърале саѣ морале date протопъринділор ші патриаршілор, маі адъогъ ші алтеле церемоніале ші політіче, аналоде дитпрѣдѣтърїлор времіі ші а локълві, меніте а адѣпа не врташіі лві Авраам, дпкіпъторі ла зп Dъmnezeѣ, дитр'о соціетате чівілѣ теократікѣ, ашезатъ дп тіжлокъл неамѣрїлор ідололатріче спре а ле пѣтеа слъжі де модел, — Дпсѣжршіт сосінд плініреа

вретїлор превестітѣ де пророчї кънд маі тоате попоаръле лѣміі взпоскъте се афла адѣпате сѣпт ачелаші скіптръ ал дитпъраділор романі; кънд неамѣл оменеск прін кълѣторіі, рѣзвоаїе, комерціѣ, арте ші філософіе ажпсесе оарекът ла матърітате, дѣпре каре деосевітеле паціі ера капавїле а се дпфрѣді ші а форма дитпрезпъ о соціетате реліціоасъ зпверсалъ, Ісѣс Христос, фїѣл лві Dъmnezeѣ, фѣгъдѣт патриаршілор, пророчїт де пророчї ші ащептат де дрѣнді, вені дп лѣме ші, дѣпъ че а сфіндіт догмеле ші леціле морале дін лецеа лві Моісі ші а лѣсат съ се десфіндезе челе церемоніале, віневестінд воїа чеа дін зртъ а татълві череск, ка отъл съ ізвеаскъ не Dъmnezeѣ маі пресъс де тоате ші не апроапеле ка дпсѣшї не сіне, дитемеѣ реліціа драгостїі вреднікѣ а адѣпа дитр'о тѣртъ сѣпт зп пѣстор не тоате попоареле пѣтпѣтлві. Дрѣнт ачеа Христїанізмъл есте реліціа дпчепътъ къ протопъриндіі, десволтатъ къ Моісі ші десѣжршітѣ къ Ісѣс Христос, слъжінд лецеа патриаршілор де прегътіре ла лецеа лві Моісі, ші ачѣста ла а лві Христос — есте плініреа зпві плап кроїт де Dъmnezeѣ дела фачереа лѣміі!

Спре а не дпкредінда кът віне а фѣкьт неамѣлві оменеск Христїанізмъл дпдрѣптънд пѣравъріле ші ажѣтжнд чівїліаціа, ар трѣвві, стрѣмътѣндъне дп трекът, съ дескрїм політеїзмъл ші ідололатріа къ тоате неапѣрателе консекъенде зрѣте але лор; съ дпфѣдішъм зп тавло адевѣрат де пѣравъріле че авеаѣ пѣгжпїі дпайнто де венїреа дп лѣме алѣві Христос прѣкът ші де вѣпа префачере че аѣ лѣват ачѣсте пѣравърі прін дивьдътѣра лві Христос. Апої,

кътънд дн презент, ар тревѣ съ трацем
ѣн паралел креднчос днтре чивілізація
ші тоатъ стареа дерлор свѣксе ла зшорѣл
жѣг ал лѣи Христос ші днтре ачеаа а по-
поарѣлор ла каре соарелѣ евангеліи днкъ
н'а рѣсѣрит. Дар нічі времеа нічі кадѣл
ачестѣі діскѣрс нѣ не еартъ а фаче
ачеаста.

(Ва зрма.)

ДНПЪРТЪШРІ ДІН СФЕРА МЕ- ДИКЪ.

de Dr. Vasile.

(Брмаре.)

V.

Кѣм се хрѣпеск віетѣділе фітофаце
саѣ шѣжкѣтоаре де планте.

Ла пѣрере прочесѣл пѣтріреі се аратъ
дн віетѣділе фітофаце къ тотѣл алтфеліѣ,
алор органе містѣітоаре сѣлт маі компѣсе
ші алор хранъ къстѣ дін вегетавіле че
дѣпъ алор масѣ де къпетеніе дін фоарте
пѣдін азот. Аша дар се поате пѣне дн-
тревареа: дін че матеріи се паще дн віе-
тѣділе ачестеа сѣжцелѣ дін каре съ се
десвѣлте а лор органе? Ла ачеастъ дн-
треваре се поате респѣнде къ дестѣлъ
сігѣранѣѣ. Черчетѣріле хеміченеадевереск,
кѣм къ тоате пѣрѣділе де планте, че сѣл-
жеск віетѣділор де хранъ, дін оаре каре
пѣрѣді констітѣіве, че сѣлт богате де
азот, ші челе маі овічѣвіте есперіінде не
dovedеск, кѣмкъ віетѣділе спре алор дн-
пере ші пѣтріре днпрівінда кѣтїмеі аѣ
къ атѣта маі мікъ тревіндѣ де ачестеа
пѣрѣді плантаре, къ кѣт еле сѣлт маі
богате де матеріи че дін дн сіне азот,

дѣкселе нѣ се пот хрѣпі къ матеріи, дн
каре ачелеа пѣрѣді, ліпсеск. Ачестеа про-
дѣнте а плантелор се афлѣ маі къ деа-
дінсѣл ші дн пѣлѣдїме фоарте маре дн
сетѣжділе вѣкателор, дн фасоле, лінте,
мазере, дн рѣдѣчїеле ші дн свѣкрїле
плантелор де грѣдїнѣ (легѣмі) ші нѣ ліп-
сеск нічі днтро плантѣ, нічі днтро парте
а лор.

Ачестеа матеріи дїітоаре де азот нѣ-
трїтоаре се пот редѣче днтрѣ тот ла треі
матеріи, че дѣпъ днсѣшїмеа са дін афарѣ
се пот зшор осеві зна де алта. Дѣѣ дін
еле сѣлт топївіле дн апѣ, а треїа нѣ се
топѣде. Деакъ лѣсѣм свѣкрї де планте
проаспѣте съ стеа, атѣчѣеа дѣпъ врео
кътева мїнѣте се аратъ о деспѣрѣдїре, а-
декъ се деспарте зш шезѣмѣнт (дрожде)
целатїнос, де оѣще верде колорат, каре
къ змеѣлі, че топеск матеріа колорѣ-
тоаре ласѣ дндѣрѣпт о матеріе чепѣшіе.
Ачест шезѣмѣнт есте къпоскѣт спедїе-
рілор сѣлт пѣмеле де фїлѣн шезѣмѣн-
тоасѣ верде а свѣкрїлор плантаре. Ші
ачеаста есте зна дін дїітоареле де азот
міжлоаче хрѣпїтоаре а віетѣділор, ші се
пѣтѣде фїврїнѣ плантарѣ. Сѣкѣл іер-
вілор есте богат де ачеастѣ парте кон-
стїтѣівѣ, еа есте дн маре кѣтїме дн
грѣвцелѣ де грѣѣ кѣрат, ші дн тоате се-
тѣжцелѣ вѣкателор (череале) ші се пѣте
скоате дестѣл де кѣратѣ дін фїна де грѣѣ
прїн о операціе механїкѣ. Дн ачеастѣ
старе се пѣтѣде Клеїѣ (colla gluten).

Прекѣм се аратъ дін модѣл днфѣ-
дошерїи сале, фїврїна плантарѣ нѣ се то-
пѣде дн апѣ, де ші нѣ не пѣтем дндої,
кѣмкъ еа дн планта віе тревѣе съ фїе
фост топїтѣ дн свѣкл плантеї, дін каре

дѣла саѣ деспърцит, ка ши фибрина сѣпцелѣи маї тѣрзиѣ. Adoа матеріе цїтоаре де азот ши хрѣнїтоаре есте топїтѣ дп сѣкѣл плантелор, ши пѣ се деспарте де ел дп стѣмпѣрѣтѣра обїчївїтѣ, чї пѣмаї деакѣ се ва дпфервїпта пѣлѣ ла фервере. Деакѣ сѣкѣл де планте сторс, маї вѣртос чел де кїл, де спаргѣ, де кѣлѣрабе, де напї ш. а. дичепе а ферве, атѣпчае се паще кїар (coagulum) че пѣ аре нїчї о осевїре де ачела че ам вѣзѣт маї сѣс кѣ се паще дїп зѣрѣл сѣпцелѣи, ши ачест кїар се пѣтѣде алвѣтїнѣ плантарѣ; ачест трѣп се аолѣ дп о емпїентѣ пѣлѣтїе дп вѣеле сѣтѣнѣде, дп пѣчї, мїгдале ши алтеле дп каре дп лок де амїлѣл (дпѣрсалѣ) вѣкателор се аолѣ олеїт ши грѣсїе. Атреїа матеріе цїтоаре де азот ши хрѣнїтоаре, че плантеле продѣк есте кашеїна плантарѣ (матеріе кѣшоасѣ) се аолѣ маї кѣ deadїнѣл дп сѣтѣнѣеле де тазерѣ, лїнѣ ши фасоле; ачѣаста есте ка ши алвѣтїна плантарѣ дп апѣ топївїлѣ, се деосевѣде дпсѣ де ачѣаста.

(Ва зрѣа.)

ЪН ПРОЙЕКТЪ ДЕ МЪЛТ ДОРИТ.

Домпѣле ши фрате! Кѣ ачест прїлеж, цїїндѣте маре рѣвнїтор пѣнтрѣ лѣдїреа цїїнѣелор ши а лїтератѣрїї ромѣне, пѣ лїпсеск ате рѣга ши еѣ де зпа. Кѣпоскѣт ддї есте Dsmїтале, кѣ кѣрѣїле ромѣнецїї аѣ пѣдїнїкѣ трѣчере: Прїчїнїле ачѣестѣї дппїедекѣрї спре лѣтїнарѣ п'ам де че сѣ дї ле дпшїрѣ, вѣ ле цїї маї вїне декѣт мїне. Нѣ дптр'атѣта пѣплѣчереа спре четїт дппїедекѣ лїтератѣра поастрѣ, дп кѣт о дппїедекѣ сѣрѣчїа ши

мїла дѣпѣ ванї, каре сѣї деа пѣ кѣрѣї. Мѣлцї сѣпт карїї воеск сѣ чїтеаскѣ, дпсѣ п'ав ванї кѣ че сѣ ши кѣмпере, ши апої нїчї вїблїотечї пѣ сѣ аолѣ, знде ар пѣтеа кѣпѣта пѣ сѣртѣ времѣ vro карте сѣ чїтеаскѣ. Сѣпт алдїї іар, каре аѣ ши ванї; дпсѣ маї вѣкѣрос се ласѣ фѣрѣ кѣрѣї, де кѣт сѣ деа дїп тѣлї ши врѣп ван пѣ еле; аша сѣфере падїа поастрѣ пѣлѣнгѣ зп рѣѣ ши алт рѣѣ, кѣ дїп прїчїнїле ачѣестѣа чеа маї маре парте а Ромѣнїлор рѣтѣне тот цѣрѣтѣрїтѣ дптре зїдѣрїле дптѣпечїеї, де знде пѣ поате зѣрї нїчї о разѣ а лѣчїндѣлѣї адеѣтѣр. Спре вїндекареа зпора ка ачѣестѣа еѣ пѣ сокотеск сѣ фїе, пѣнтрѣ пої алта маї вѣлѣ, декѣт рѣдїкареа де фѣндѣцїї, дїп але кѣрора венїтѣрї сѣ сѣ тїпѣреаскѣ пѣ тот апѣл кѣрѣї, ши саѣ дп чїпсте саѣ пѣ зп пред фоарте багател сѣ сѣ дппѣрѣцїе п'дптре ромѣнї. Децї ши еѣ дїп партеа тѣлтор ромѣнї, каре дореск ачѣаста, дп пѣтѣеле фїїтоареї тїперїтї те рог, фрате, кѣ чеа маї маре фервїндеалѣ, ка пѣнтрѣ дѣнса сѣ се пѣвїе дп лѣкѣраре о сѣвскрїпцїе, прївїтоаре спре ачѣест сѣфѣршїт, прїп каре ванїї каре с'ар адѣна сѣ сѣ пѣвїе дѣпѣ орѣдѣеала ванїлор сѣрѣчѣцїї сѣв грїжа ши респонзавїлїтатѣн зпнї кѣратор пѣ кашѣтѣ, ши кѣ кашѣта сѣ сѣ тїпѣреаскѣ кѣрѣї сѣв оаре че дїрекцїе.

De с'ар адѣна (спре каре тѣлт ар ажѣта ши gazeta Domnїї тале) врео сѣтѣшорѣ, іатѣ кѣ атѣпчї пѣмаї дїп довѣнда лор с'ар пѣтеа тїпѣрї пѣ тот апѣл кѣтѣ о карте, че пѣмаї пѣ 9 крї в. в. де с'ар вїнде (де с'ар да дїп еле о парте ши пѣ чїпсте пѣ ла школеле орѣшенѣцїї) с'ар маї дпѣрї капїталеле дїп времѣ дп

време къ кѣтева сѣтѣе шѣ аша дѣтр'о
вѣрдере де оаре къдѣ анѣ фоарте с'ар пѣ-
теа дѣмѣри капиталъ впеѣ фѣндѣцѣѣ
ка ачеѣѣа, че с'атѣнде де интересъ нацѣѣ
ромѣвпѣцѣѣ дѣтрѣдѣ.

Дѣтр'о дѣтѣмпларе аша де фавора-
вѣлѣ, ка ачеастѣ рѣгѣмпѣнте а маѣ тѣлтор
ромѣвнѣ кътрѣ Domniata сѣ шѣ довѣндеаскѣ
дорѣта реалѣзаре атѣпчѣ зѣк, подѣ сѣвѣскрѣе
шѣ сѣѣ пѣтеле меѣ ф. 100 в. в. адѣкѣ
зна сѣтѣ фѣорѣнѣ в. в., че сѣнт гата тѣ-
нар кънд а'ѣ жертѣѣ пѣнтрѣ зна ка аста.

Сѣрѣчѣа.

Спре сѣрѣпѣреа ачестѣѣ рѣѣ амар,
тѣжлокѣ маѣ пѣтернѣк есте а депрѣнде
не копѣѣ пѣавѣцѣѣ де тѣчѣ ла лѣкрѣ шѣ вре
о тѣѣстрѣе каре сѣ кавѣтѣ, шѣ къ каре
сѣ поатѣ трѣѣ дѣ вѣадѣ, ѣар пѣ дѣпѣ че
пѣавѣцѣѣ ш'аѣ келтѣѣт маѣ тоатѣ тѣпѣреѣеа
шѣ жѣтѣтате дѣн вѣадѣ дѣ трѣндѣвѣе,
атѣпчѣ сѣ ле маѣ помѣнеаскѣ де зѣ траѣѣ
лѣкрѣчѣѣос шѣ фолосѣтор семѣнѣлор сѣѣ.
Дѣн копѣлѣрѣе тревѣвѣсѣ лѣате шѣѣсѣрѣ, прѣн
довѣдѣтѣрѣ, лѣкрѣ, пѣртѣрѣѣ вѣне, шѣ мо-
ралѣ; аша сѣ прѣгѣтѣѣе о вѣадѣ тѣкнѣтѣ
шѣ фѣрѣтѣ де рѣле аватѣрѣ. Полѣдѣа антѣ-
кѣтѣдѣѣ шѣ а тоате нацѣѣле де актѣм аѣ
пѣвѣлѣкат лѣцѣѣ дѣ фаворѣм пѣавѣцѣѣлор шѣ
пѣдепѣсе аспре ла трѣндѣвѣе шѣ лѣпѣвѣре.
Едѣптенѣѣ пѣ сѣферѣа ла дѣншѣѣ пѣчѣ чер-
шѣторѣѣ пѣчѣ вагабонѣѣ. Елѣнѣѣ фѣкѣврѣ дѣ-
цѣлѣпте дѣтокѣрѣѣ тот пѣнтрѣ ачест лѣ-
крѣ. Омер череа сѣ се скоадѣ лѣпѣшѣѣ
дѣн чѣпѣстѣле шѣ авапѣтацѣѣле содѣегѣѣѣ. Лѣ-
цѣле лѣѣ Лѣкѣрг пѣ сѣферѣа сѣпѣвшѣѣ не
фолосѣторѣѣ. Солон дѣ ѣгѣонѣа ка не пѣѣѣе
гѣрѣ че дѣ ѣра о сарчѣвѣ. Платон дѣ а-

лѣнга дѣн репѣвѣлѣка са не чершѣторѣѣ. Бр-
машѣѣ лѣѣ Константин чѣл маре да пѣтере
ла четѣѣденѣ сѣѣ опреаскѣ не чершѣторѣѣ,
шѣ сѣѣ дѣе ка пѣѣѣе ровѣ аѣ сѣѣ.

Мошѣѣ, Маѣѣ.

Сѣнт маѣ ла 2600 де анѣ де кънд
сѣрѣвѣазѣ ромѣвнѣѣ мошѣѣ. Не ла 755
дѣпѣнте де I X. Ромѣлѣ, дѣтѣѣл реѣе
ал Ромѣнѣлор, дѣпѣ че зѣдѣ Roma, дѣспѣрдѣѣ
тот пѣпорѣл дѣ доѣ класѣ: маѣорѣс (маѣ
вѣтрѣнѣѣ), ѣпѣорѣс (маѣ тѣпѣрѣѣ). Чѣѣ маѣ
вѣтрѣнѣѣ кѣрѣтѣвѣѣѣ статѣл къ соатѣл, чѣѣ
маѣ тѣпѣрѣѣ къ арѣтеле. Спре чѣпѣстеа а-
чѣстѣор доѣ класѣ де локѣиторѣѣ, шѣ спре
адѣчѣреа амѣнте де вравѣрѣле лор, Ро-
мѣлѣ прѣпѣтѣѣ шѣ не ачеастѣ лѣпѣ; Маѣѣс,
шѣ не чеа зрѣтѣтоаре: ѣпѣѣс, не каре
ворѣе ромѣнѣѣ ле рѣстѣск: мошѣѣ, дѣн маѣѣс,
адѣкѣ маѣ маре, маѣ вѣтрѣдѣ, шѣ: жѣпѣ,
дѣн ѣпѣѣс; маѣ тѣѣѣр, маѣ жѣпѣ.

Romulus in partes distribuit duas populum.
Hinc sua maiores posuere vocabula maio.
Iunius est juvenum; qui fuit ante, senum.
(Ovid. Fast V, VI.)

Дѣтр'ачеастѣ лѣпѣ сѣрѣва romanѣѣ шѣ
лѣмѣрѣѣѣле пѣтѣте дѣла Рѣмѣѣс, фратѣле
лѣѣ Ромѣлѣс, сѣрѣѣтоаре дѣтѣмѣѣатѣ де
ачѣста спре дѣкѣнарѣа шѣ помѣнѣреа рѣ-
посатѣлѣѣ сѣѣ фратѣ (manibus et umbręe
fratris), шѣ сѣ дѣнеа дѣ лѣзна лѣѣ маѣѣ,
трѣѣ зѣле. Ла дѣчѣпѣѣтѣл лѣѣ маѣѣ, рома-
нѣѣ сѣрѣва не Флора, зѣна флорѣлор, дѣ-
корѣнатѣ къ о вѣзѣпѣ де флорѣѣ шѣ дѣ
тѣѣѣл дѣнд корѣл дѣдѣстѣлѣрѣѣ. Де ачѣ
се траг шѣ ла ромѣнѣѣ пѣпѣ актѣм атѣте
жѣкѣрѣѣ шѣ дѣрѣмонѣѣ, прѣа пѣдѣн чѣва ре-

формате, дъпъ кърса тимъриор, ши а дотъмплърмор, дн 1746 де ани дн ачесте дърї.

Epidemia дорждереї

Фаче акъм дн содїетате нище репезї дна-инъри, ка о холеръ недоржднатъ ши лі-пичїоазъ. Астъ молеѣтъ с'а івіт дн тимъриле честе маї повъ, ши каде маї тълт не тїперїї домлїшорї дн кът дї фаче пестъерїдї. Чїне кад ла астъ воалъ, се къспек сь іа дн рѣс орї че ворвъ авд орї чїтеск, кіар ши шїїнд кь кад дн перїколъл де а фї сокотїдї де перозї, тондї, ши першїнадї. Атът дї дпнеакъ пе джшїї пофта де а се пьреа істедї, фъръ дѣх, ши ідеадї, фъръ дпвѣдътъръ ши шїїндъ! Ла ачеастъ патїмъ тжршавъ, докторїа чеа маї вїндекьїоасъ есте ка 12 чеасъри пе зї сь се пзіе ла лъкръ, некон-тенїт ши серїос, ла вре о неапъратъ тжккъ, ши кь страшнїкъ днгрїжіре. Пе вртъ сь петреакъ кь оатенї днделендї, днгрїжінд деспре пьртърїле, морала ши кълтѣра мїндїї лор. Аша ва скьпа лѣмеа де ачеастъ epidemicе врждїоасъ,

Мордї дїн ведїе.

Дъпъ сокотеле дн тълдї ані, с'а афлат кь пе ан чел пѣдїн дїн зече мордї зпъ моаре де ведїе; зп копїл дїн зече моаре дїн реаоа кьвтаре а пьрїндїлор ведїївї; о а зечеа вїтъ моаре дїн вьтъїле слвдїлор ведї; зп а зечеле гръзпте, спїк, ши рѣдъчїпъ пїер дїн релеле днгрїжірї,

ши прїн зртаре о а зечеа парте дїн про-дѣктеле зпѣї дърї. Дака с'ар хотъръ десфїїндареа ачестеї зечїзеле непорочїте, вїндекареа ар фї атѣчї а се стърпї днпре-вїїндареа ракїзлї.

Мжкърї націонале.

Шї мжккареа стъ сьнт тїранїа модеї. Португезїї веки ши Аркадїї се пьтреа кь гїндъ; Атенежїї кь стокине; Тїрїнтїї кь мере; Індїї кь трестїї; Карманїї кь паїе; Меодїї ши Савроматїї кь меїѣ; Немдїї веки кь мере пьдъреде ши кь лапте акрѣ. Ши се скжрвїїаѣ де карне. Мълте попоаре ориен-тале ши акъм сь дноржднеазъ де а тжкка лапте, зпт, легѣтї, ши поаме дѣлчї.

(Din Ънів.)

ПОЕТЪЛ АМОРЕЗ.

(Дъпъ Хаѣне)

Пестѣ а тьреї дертї тькѣте
Стеагъл попдїї с'а лъдїт,
Лзна прїн пьорї стръвате,
Ънда тьреї а гръїт:

Доар' а невзпїт кьтаре,
Сеаѣ е' доаръ'н аморат?
Кьчї прїведе де одаѣ
Шї воїос ши сьпърат!

Зїмвїнд днсь лзна зїче:
Треї апасъ п' ачел вїет:
Шї невзп ши аморез е,
Пестѣ ачестеаї ши поет.

Jos, Mány.